

Nr 157

Av herr **Jansson** i Benestad **m. fl.**, om *skattefrihet för läskedrycker, som innehåller must av svenska äpplen, m. m.*

Våra svenska äpplen besitter mycket fördelaktiga konsumtionsegenskaper, varför deras utnyttjande i folkhushållet på allt sätt bör underlättas. 1944 års nykterhetskommitté framhöll i sitt betänkande, att konsumtionen av alkoholfria mustdrycker ur nykterhetssynpunkt bör uppmuntras. För den svenska fruktodlingen är ett industriellt tillvaratagande i tillräcklig omfattning av de sortiment, som är mindre lämpade för direkt konsumtion, av mycket stor betydelse. Framställningen av fruktmuster öppnar härvid möjligheter för ökad avsättning av svensk frukt. Fruktmusterna har emellertid inte i vårt land kunnat få den efterfrågan, som ur ovannämnda synpunkter måste anses vara önskvärd. Kommittén för utredning om åtgärder för främjande av ett alkoholfritt umgängesliv har i sitt i fjol avgivna betänkande bl. a. framhållit, att den svenska tillverkningen saknar tillräckliga ekonomiska och tekniska resurser.

Kungl. Maj:t har i proposition nr 22 framlagt förslag om vissa åtgärder i syfte att främja ett alkoholfritt umgängesliv. Förslagen omfattar i första hand en av statsmedel stödd kampanj för ett alkoholfritt umgängesliv och för alkoholfria fest- och sällskapsdrycker som t. ex. mustdrycker. Vidare förordas ett mindre statsbidrag till Föreningen Fruktdrycker för kontinuerlig upplysningsverksamhet rörande alkoholfria fest- och sällskapsdrycker samt att lån av statsmedel skall kunna beviljas till inrättande av alkoholfria restauranger. De föreslagna åtgärderna bör givetvis i viss utsträckning kunna öka möjligheterna för försäljning och därmed också tillverkning av mustdrycker.

Detta stöd måste emellertid anses vara otillräckligt för framställningen av mustdrycker. Ifrågavarande tillverkning möter, såsom framhållits, mycket svåra problem i bristande ekonomiska resurser. Förutsättningen för att fruktmusterna skall kunna saluföras till konkurrenskraftiga priser är enligt vår mening att de undantages från beskattning eller att tillverkningen på annat sätt får ett effektivt stöd. Förslag i detta syfte framfördes i motionerna I: 443 och II: 577 vid 1954 års riksdag. Särskilda utskottet framhöll i sitt utlåtande (nr 4) över motionerna, att frågan om stöd åt musterinäringen, såsom också antytts i propositionen nr 153 vid 1954 års

riksdag, delvis föll inom området för den särskilda utredningen angående åtgärder för att främja ett alkoholfritt umgängesliv. I propositionen nr 22, som nu framlagts på grundval av nämnda utrednings förslag, upptages emellertid inte frågan om skattefrihet för mustdryckerna till någon egentlig diskussion.

Vi vill framhålla, att en sådan skattefrihet synes sammanfalla med de principer i fråga om äppelmust som fastslogs genom 1939 års riksdagsbeslut beträffande beskattningen av läskedrycker. Överdirektören Sven Almgren upptog, såsom redovisades i propositionen nr 154 vid 1954 års riksdag, frågan om skattefrihet för vissa läskedrycker, som innehåller must, tillverkad av svenska äpplen, till diskussion i sin promemoria beträffande den inbördes avvägningen av beskattningen på olika drycker. Utredningsmannen konstaterade, att det inte låter sig göra att genomföra skattefrihet på så sätt, att läskedrycksskatten nedsättes för mustdryckerna alltefter den myckenhet äppelmust de innehåller. Det vore visserligen möjligt att draga en gräns vid en viss musthalt hos drycken, där skattebefrielse skulle inträda, men det skulle enligt utredningsmannen bli delade meningar om var denna gräns skulle gå. Utredningsmannen framhöll, att den utvägen i stället kunde övervägas, att läskedryckstillverkare, som tillverkar mustdrycker, skulle äga att i den skattedeklaration, som han har att avge till kontrollstyrelsen för läskedrycksbeskattningen, göra avdrag inte efter kvantiteten utlämnade färdiga mustdrycker utan i stället efter den kvantitet äppelmust, som han under deklaraionsperioden använt för tillverkningen av läskedrycker, varvid avdraget skulle beräknas efter den för läskedrycksskatten gällande skattesatsen. Den i promemorian skisserade anordningen skulle innebära en möjlig utväg för skattefrihet för äppelmustdrycker, som i annan form än ren fruktmust tillföres marknaden. Enligt nuvarande försäljningssiffror skulle musterinäringen härigenom erhålla ett stöd av omkring 60 000 kronor per år, vilket utredningsmannen fann vara ett så relativt blygsamt belopp, att han inte ville tillstyrka ett så omständligt förfarande som en skattebefrielse i antydd form skulle innebära. Han ansåg i stället, att övervägande skäl talade för att frågan om skattehindring för mustdryckerna eller beredande av mera permanent stöd på annat sätt för fruktmusteriernas produkter borde omprövas av statsmakterna vid senare tidpunkt. Kontrollstyrelsen framhöll i sitt remissyttrande över utredningsmannens förslag, att en skattefrihet enligt de grunder, som utredningsmannen skisserat, skulle vara teknisk möjlig men medföra vissa kontrollsvårigheter.

Enligt vår mening är det av mycket stor betydelse, att en läskedrycksproduktion, baserad på äppelmust, kan komma till stånd i största möjliga utsträckning. Att en kvalitetsgaranterad fruktdryck kan säljas till lågt pris är ur folkhälso-, nykterhets- och trafiksynpunkt av största intresse. Detta måste också sägas vara i överensstämmelse med principerna för den

nya nykterhetslagstiftningen. I proposition nr 154 till 1954 års riksdag förutsattes, att frågan om stödet åt musterinäringen skulle omprövas, därest så skulle visa sig påkallat. Enligt vår uppfattning talar såväl nykterhetspolitiska skäl som fruktodlingens berättigade intressen för att tillverkningen och försäljningen av mustdryckerna erhåller stöd snarast möjligt. Det bör härvid understrykas, att ett stöd av 60 000 kronor årligen, vilket efter nuvarande försäljningssiffror skulle uppnås genom den av utredningsmannen skisserade anordningen, visserligen är ringa men dock inte skulle vara oväsentligt för den under blygsamma ekonomiska villkor arbetande musterinäringen. Ifrågavarande tillverkning befinner sig ännu på begynnelsestadiet, varför några slutsatser knappast kan dragas av hittills tillgängliga omsättningssiffror.

De åtgärder, som nu i proposition nr 22 förordats, måste, såsom vi ovan framhållit, anses otillräckliga, vad beträffar tillverkningen av mustdrycker. En sådan skattefrihet, som utredningsmannen i sin promemoria skisserade, bör övervägas. Även andra möjligheter till ett effektivare stöd bör kunna ifrågakomma. Det synes oss önskvärt, att denna fråga blir föremål för utredning och att på grundval härav förslag snarast möjligt förelägges riksdagen.

Med anledning av vad som ovan anförts får vi hemställa,

att riksdagen i överensstämmelse med motionens syfte måtte besluta att hos Kungl. Maj:t begära utredning och förslag snarast möjligt rörande skattefrihet för läskedrycker, som innehåller must, tillverkad av svenska äpplen, eller, där est så befinnes lämpligt, annat stöd åt framställningen av sådana drycker.

Stockholm den 26 januari 1955

Fridolf Jansson

i Benestad

Nils G. Hansson

i Skegrie

Ivar Johansson

i Mysinge